

8. HAFTA

Konu: Dinî Rehberlik ve Danışmanlığı Gerçekleştirirken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Bu derste, dinî rehberlik ve danışmanlığı gerçekleştirirken dikkat edilmesi gereken hususlardan bireysel farklılıkları gözetmek, bireyin ihtiyaçlarından hareket etmek, bireyin seçimlerine saygı duymak, bireyin kendini ifade etme biçimine saygı duymak, bireyin bilgilerini gizli tutmak ve bireyin gönüllülüğünü esas almak konuları üzerinde durulacaktır.

Bu ders tamamlandığında öğrencilerin, Dinî Rehberlik ve Danışmanlığı gerçekleştirirken bireysel farklılıkları gözetmenin önemini fark etmesi, Dinî Rehberlik ve Danışmanlığı gerçekleştirirken bireyin ihtiyaçlarından hareket etmeye istekli olması, Dinî Rehberlik ve Danışmanlığı gerçekleştirirken bireyin seçimlerinin ve kendini ifade etme biçiminin özgünlüğünü açıklaması, Dinî Rehberlik ve Danışmanlığı gerçekleştirirken bireyin bilgilerini gizli tutma yollarını tanınması ve Dinî Rehberlik ve Danışmanlığı gerçekleştirirken bireyin gönüllülüğünü esas almak konusunda farkındalık geliştirmesi beklenmektedir.

Bu ders sürecinde bir takım sorular çerçevesinde tartışmalar gerçekleştirilmesi dersin kazanımlarının oluşmasına katkı sağlayacaktır. Bu sorular şu şekilde sıralanabilmektedir; Dinî Rehberlik ve Danışmanlığı gerçekleştirirken bireysel farklılıklar nasıl gözetilir? Dinî Rehberlik ve Danışmanlığı gerçekleştirirken bireyin ihtiyaçlarını tespit etme yolları nelerdir? Dinî Rehberlik ve Danışmanlığı gerçekleştirirken bireyin kendini ifade etmesine müdahale edilebilir mi, nasıl? Dinî Rehberlik ve Danışmanlığı gerçekleştirirken bireyin bilgilerini gizli tutma yolları nelerdir? Dinî Rehberlik ve Danışmanlığı gerçekleştirirken bireyin gönüllülüğünü esas almak neden önemlidir?

Bir dini rehberlik ve danışmanlık süreci yönlendirilirken en temel noktalardan bir tanesi bireyin ihtiyaçlarından yola çıkmaktır. Rehberlik veya danışmanlık sürecine katılmak isteyen birey yani danışan, danışman konumundaki din görevlisine ya da personele geldiğinde muhtemel ihtiyaç ve problemlerini ortaya koyma amacıyla olduğu varsayılmaktadır. Bu ihtiyaç, soru ve problemlerine dair farkındalığa sahip olmaması ve farklı problemlerde

gömülü haldeki soru, sorun ve problemlerin ardına gizlenmiş bir görünüm sergilemesi de ihtimal dâhilindedir. Ancak; problem ya da soru örtülü dahi olsa bunu ortaya çıkarmak hususunda yardımcı olmak da dini rehber veya danışmanın görevleri arasındadır. “Dini danışma ve rehberlik hangi temel ihtiyaçtan ortaya çıkmış ise onunla sınırlı kalmalıdır. Bir kimse ile yürütülen dini danışma ve rehberlik sürecinde başka konulara geçmeye yol açan sebepler ortaya çıksa dahi üzerinde çalışılan konudan sapmamakta ısrar edilmelidir. Örneğin bilgi ihtiyacı olanı ikna etmeye çalışmamalı, ikna olma ihtiyacında olana moral takviyesi çabasına girişilmemelidir. 356 Din görevlilerinin dini danışma ve rehberlik konusunda kendilerini sorumlu hissetmeleri ve bu sorumluluğu hakkıyla yerine getirme azim ve gayreti içinde olmaları önemli ve gerekli olmakla birlikte yeterli değildir. İhtiyaçları doğru tespit etmek problemi iyi tahlil etmek ve en uygun, isabetli yardım davranışını gerçekleştirmek dini danışma ve rehberlik hizmetinin özünü teşkil etmektedir” (Söylev, 2014, s.215).

Dini rehberlik ve danışmanlık sürecinde bireysel farklılıkları gözetmek en önemli ilkelerden biri olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda birebir benzer problem ya da sorularla danışmanın veya dini rehberin yardımı talep eden bireylerin soru ya da problemleri aynı olsa dahi karakter, yaşanmışlık, çevre vb unsurlar bakımından farklılıkları olduğunu bilmek önem arz etmektedir. “Dini danışma ve rehberlikte problemleri genelleyerek genel çözümler üzerinde durmak doğru değildir. Çünkü benzer veya aynı karakterdeki problemlerin standart çözümleri yoktur. Problem bir kişinin problemidir, onun kişiliği ile bağlantılıdır ve ona özgüdür. Bir problem onu yaşayan kişinin karakterinden, umut ve korkularından, özlem ve arzularından, sevgi ve nefretlerinden bağımsız bir şekilde çözümlenemez. Aynı problemi yaşayan iki kişiden birine yönelik takip edilen yöntem başarılı sonuç verirken diğerinde aynı sonucu vermeyebilir. Bu bakımdan dini danışma ve rehberlik çalışması yürütenlerin salt problemlere değil, kişilerin problemlerine yönelmeleri ve esnek bir tarz benimsemeleri gerekir” (Söylev, 2014, s.215).

Dini rehberlik ve danışmanlık sürecinde her birey ya da danışanın seçimlerine saygı duymak bu görevi yerine getirecek personelin dikkat etmesi gereken hususlardan biridir. Birey süreç içerisinde, dini rehber ya da danışmanın yönlendirmelerini ya da yardımını reddedebilmekte, aksi davranışlarda ısrar edebilmekte ya da yardımın öngördüğü şekilde hareket etmeyebilmektedir. Bu açılarından bir dini rehber ya da danışman kendilerinden yardım talebinde bulunan bireylerin seçimlerine saygı duymak gerekmektedir.

Dini rehberlik ve danışmanlık sürecinde bireyin kendini ifade etme biçimine saygı duymak bu görevi yerine getirecek personelin dikkat etmesi gereken hususlardan bir diğeridir. Bireylerin hayatındaki soru ve sorunların büyüklüğü soğukkanlılıklarını korumalarına mani olabilmektedir. Bu açıdan rehberlik ve danışmanlık sürecinde kendilerini farklı biçimlerde ifade edebilmektedirler. Söz konusu biçim ne olursa olsun buna saygı duymak sürecin gerekliliklerindedir.

Dini rehberlik ve danışmanlık sürecinde bireyin bilgilerini gizli tutmak ve bireyin gönüllülüğünü esas almak görevi yerine getirecek personelin dikkat etmesi gereken hususların en önemlilerindedir. Bilgilerin gizliği konusunun sınırları etik açıdan tartışılan konulardan biridir. Bireyin hayatını tehdit eden bir durum olduğunda ya da bir başkasının can güvenliği ve beden bütünlüğü konusunda endişeler var ise bu gizliliğin aşılabileceği ifade edilmektedir.

Kaynaklar:

- Altaş, Nurullah, “Dini Danışmanlığın Teorik Temelleri,” *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 41 (2000), ss.327-350.
- Belcher, John R., “Religious Education and Pastoral Counseling: The Classical Pentecostal Experience,” *Pastoral Psychology* 53/2 (2004), ss.97-106.
- Ege, Remziye, *Dini Rehberlik*, (İstanbul: Şule Yayınları:2015)
- Eisenberg, Sheldon, Daniel J. Delaney, *Danışma Süreçleri*, çev. Nihal Ören, Mehmet Takkaç (İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1993).
- Goleman, Daniel, *Sosyal Zekâ*, çev. Osman Çetin Deniztekin, (İstanbul: Varlık Yayınları, 2007).
- Goleman, Daniel, *Duyusal Zekâ*, çev. Banu Seçkin Yüksel, red. Osman Çetin Deniztekin, (İstanbul: Varlık Yayınları, 1999).
- Horn, Sam, Tongue Fu Sözlü Dövüş Sanatı, çev. Zülfü Dicleli, (İstanbul: Boyner Holding Yayınları, 1997).
- Kuzgun, Yıldız, *Rehberlik ve Psikolojik Danışma* (Ankara: ÖSYM Yayınları, 1995).
- Lartey, Emmanuel Y., “African Perspectives on Pastoral Theology: A Contribution to the Quest for More Encompassing Models of Pastoral Care,” *Contact: The Interdisciplinary Journal of Pastoral Care* 112 (1993), ss.3-12.
- McLaren, Karla, *Duyuların Dili, Duyularınız Size Ne Söylemeye Çalışıyor?*, çev. Zeynep Yalçınkaya (İstanbul: Butik Yayıncılık, 2011).

- Ok, Üzeyir, “Dinî Danışmanlık: Tanımı ve Tarihi,” *Dini Danışmanlık ve Din Hizmetleri*, ed. Nurullah Altaş, Mustafa Köylü (Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 2012).
- Özoğlu, Süleyman Çetin, *Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma* (Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, 2007).
- Rogers, Carl R., *Kişi Olmaya Dair*, çev. Aysun Babacan, (İstanbul: Okuyan, 2013).
- Sambur, Bilal, *Bireyselleşme Yolu Jung’un Psikoloji Teorisi* (Ankara: Elis Yayınları, 2005).
- Söylev, Ömer Faruk, *Türkiye’de Dini Danışma Ve Rehberlik - Alanları, İmkânları Ve Yöntemleri - (Diyanet İşleri Başkanlığı Örneği)*, Basılmamış Doktora Tezi (Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014)
- Yeşilyaprak, Binnur, *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri* (Ankara: Nobel Dağıtım, 2001).